

**HRAD MURÁŇ – PREHĽAD VYKONANÝCH PRÁČ V ROKU 2019,
V RÁMCI PROJEKTU MK SR,
PODPROGRAM 1.4.: „Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva“**

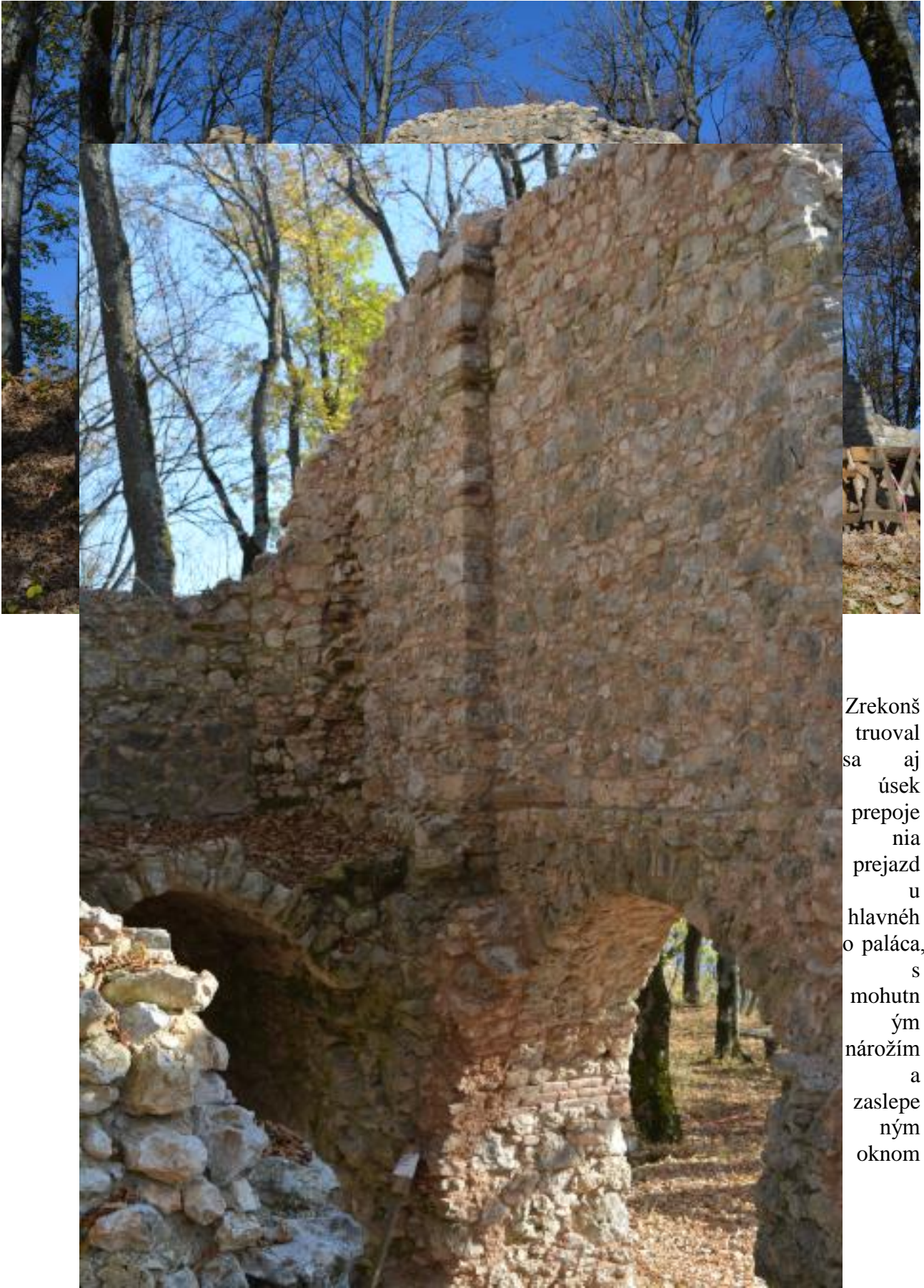
Obec Muráň sa do programu zapojila po siedmy krát na základe pridelenej dotácie MK SR v spolupráci s ÚPSVaR v Revúcej. Po dobu siedmich mesiacov (od 15.mája do 15.novembra) tak zamestnala 10 pracovníkov, z toho šiestich ako pomocné sily. Štyroch ako odborných pracovníkov a zároveň murárov. Túto sezónu sa práce sústredili na ukončenie konzervácie prejazdovej prístavby hlavného paláca, ďalej doplnenie obvodového muriva veliteľského domu a pokračovanie prác na Koháryho paláci. S tým priamo súvisí aj technická podpora a údržba hradného areálu, ktorá bola vzhľadom na zložitý terén a rozlohu (cca 3,5 ha) značne komplikovaná.



A) VLASTNÉ KONZERVAČNÉ PRÁCE:

1. Prejazdová prístavba hlavného paláca

Túto sezónu sme sa sústredili na dokončenie a konzervovanie tohto atypického a pomerne zachovaného objektu. Išlo o doplnenie pilastrov a nároží, v interiéri aj exteriéri. Doplnenie a špárovanie líčeho muríva, ale aj chýbajúcich objemov múru, nevyhnutných pre stabilizáciu originálnych častí.



Zrekonštruoval sa aj úsek prepojenia prejazdu u hlavného paláca, s mohutným nárožím a zaslepeným oknom

staršej stavebnej fázy. Zahŕňalo to rekonštrukciu drevených tesárskych prvkov (okenné šambrány) a takmer celého záklenku okna. Ďalej vyhotovenie tesaných kamenných článkov vo väčšom počte.









Bola vykonaná náznaková rekonštrukciu vnútornej valenej klenby nad prejazdom.



Prebehlo doplnenie vretenového schodiska, respektíve jeho odtlačkov.



Doplnenie špaliet okna osvetľujúceho vretenové schodisko a osadenie drevených lavičiek do pôvodných odtlačkov v malte.



Konzervácia styku dvoch starších stavebných fáz paláca spred prejazdovej prístavby.



2. Koháryho palác

Doplnenie muriva a plošné prešpárovanie vnútornej južnej steny Koháryho paláca





3. Dom veliteľ'a

V tejto sezóne sa realizovalo doplnenie bočnej (južnej), a zadnej (západnej) fasády, ako príprava na plánované zastrešenie stavby. Konkrétne sa jedná o domurovanie a konzerváciu až po úroveň pomúrnic. Na južnej stene bol obnovený zaklenutý vstup na prevét.





Na strane západnej bol doplnený záklenok vstupu z exteriéru na prvé poschodie (vonkajším dreveným schodiskom na vysunutých konzolách).





B) TECHNICKÁ PODPORA PRE KONZERVAČNÉ PRÁCE:

1. Výnos materiálu

Pre neprístupnosť terénu je jedinou možnosťou výnos materiálu bez použitia techniky (vápno, drevo, piesok, kamene a iné). S touto podporou pomáhajú dobrovoľne aj turisti.

2. Čerpanie vody

Ako zdroj technickej vody slúži vzdialená hradná studňa. Z nej sa vysokotlakovým čerpadlom voda zložito prečerpáva cez dve medzistanice do zázemia.

3. Príprava materiálu

Vykonáva sa v stavebnom zázemí pri dome veliteľa (zhruba v strede areálu). Miešanie malty, hasenie vápna, preosievanie plniva, tesanie drevených a kamenných prvkov prevažne z miestnych zdrojov.



4. Stavba lešenia

V členitom teréne je často komplikovaná a je potrebná predošlá úprava okolitého priestoru.

C) REVITALIZAČNÉ ČINNOSTI:

Hradný areál spadá do štvrtého stupňa ochrany prírody, a priestor za hradbami smerom k bralu Cigánka patrí do piateho – najvyššieho stupňa. Preto všetky zásahy do prírodného prostredia ako odstraňovanie náletových drevín, kosenie, hrabanie, a údržba chodníkov boli dopredu prekonzultované a schválené pracovníkom správy NP Muránska planina.

K ďalším činnostiam, ktoré boli vykonávané priebežne počas sezóny, patria: obnova a údržba lavičiek, zábradlí, zbieranie a odvoz odpadkov po turistoch. Tieto činnosti súvisia aj s bezpečnosťou, keďže návštevnosť každoročne stúpa. Snažíme sa zachovať a udržiavať prírodné prostredie čo najviac nedotknuté, aby ruina muránskeho hradu nestratila svoju estetickú hodnotu, ktorá je jej nezanedbateľnou súčasťou.

Záverečnú správu vypracoval Štefan Štajer, koordinátor pamiatkovej obnovy v roku 2019.
Schválil Ing. Roman Goldschmidt, starosta obce.

V Muráni dňa 28.12.2019